

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Din punct de vedere extensional, termenul *actor* este:
  - a. precis, colectiv, general, vid
  - b. precis, general, nevid, distributiv
  - c. nevid, colectiv, precis, general
  - d. vag, nevid, distributiv, general.
2. Raționamentul *Unii trandafiri sunt roșii, deoarece unele flori roșii sunt trandafiri*, este:
  - a. conversiune prin accident
  - b. obversiune nevalidă
  - c. obversiune validă
  - d. conversiune simplă.
3. Termenii *elev de liceu* și *sportiv* se află în raport de:
  - a. opoziție
  - b. încrucișare
  - c. contrarietate
  - d. ordonare.
4. În cadrul propoziției *Majoritatea adolescenților sunt rebeli*, cuantorul este:
  - a. particular non-standard
  - b. universal
  - c. particular standard
  - d. individual.
5. Clasificarea nu lasă rest dacă este respectată:
  - a. regula criteriului unic
  - b. regula opoziției claselor
  - c. regula omogenității
  - d. regula completitudinii.
6. Din punct de vedere intensional, termenul *coleg neatent* este:
  - a. abstract, simplu, pozitiv
  - b. singular, precis, distributiv
  - c. colectiv, pozitiv, factual vid
  - d. relativ, concret, negativ.
7. *Meseria este brățară de aur* încalcă regula::
  - a. afirmării
  - b. prevenirii viciului circularității
  - c. clarității și preciziei
  - d. adecvării.

8. În propoziția *Nu există mamifere nevertebrate* sunt distribuiți:
- ambii termeni
  - niciun termen
  - doar predicatul logic
  - numai subiectul logic.
9. Seria de termeni ordonați descrescător, din punct de vedere intensional, este:
- vertebrat, mamifer, felină, pisică, pisică maidaneză
  - pisică, mamifer, vertebrat, pisică maidaneză, felină
  - pisică maidaneză, pisică, felină, mamifer, vertebrat
  - pisică maidaneză, pisică, felină, vertebrat, mamifer.
10. Propoziția categorică *Numai oamenii nu sunt ființe iraționale* este:
- universală afirmativă
  - particulară negativă
  - particulară afirmativă
  - universală negativă.

20 de puncte

B. Fie termenii M, N, O, P și Q astfel încât termenii M și N sunt în raport de contradicție (în același univers de discurs), N fiind identic cu Q; termenii M și Q sunt subordonați lui P, în vreme ce O este în raport de încrucișare cu P, M și N.

- Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**
- Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii M, N, O, P, Q care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):
  - Toți M sunt Q.
  - Unii M sunt P.
  - Unii O nu sunt P.
  - Niciun Q nu este N.
  - Niciun O nu este M.
  - Unii N sunt Q.
  - Niciun M nu este N.
  - Toți Q sunt N.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- Toate silogismele sunt raționamente deductive mediate.*
- Unele proiecte au obiective configurate nerealist.*
- Nu există profesii inutile.*
- Unele case nu sunt construcții trainice.*

- A.** Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contradictoria propoziției 1, supraalternă propoziției 2, contrara propoziției 3 și subcontrara propoziției 4. **8 puncte**
- B.** Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 2 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**
- C.** Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contradictoria obversei subalternei propoziției 1, respectiv, conversa subcontrarei propoziției 4. **6 puncte**
- D.** Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Unele acțiuni pozitive nu sunt neacceptate de societate, întrucât nicio acțiune neacceptată de societate nu este pozitivă.*

Y: *Deoarece unele acțiuni discriminatorii nu sunt intenționate, putem spune că există acțiuni intenționate care nu sunt discriminatorii.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului Y. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: aai-1, ioe-3.

1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. **8 puncte**

2. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns. **6 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția „*Toate cărțile interesante sunt apreciate de cititori*”.

6 puncte

C. Fie următorul silogism: *Putem spune că unele lucruri apreciate de cei din jur nu sunt comportamente ale tinerilor, deoarece unele comportamente ale tinerilor nu sunt dezirabile și toate comportamentele dezirabile sunt apreciate de cei din jur.*

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

- 1. *Termenul mediu este distribuit numai în premisa minoră.*
- 2. *Subiectul logic al premisei majore este termenul „comportamente dezirabile”.*
- 3. *Concluzia silogismului este o propoziție particulară negativă.*
- 4. *Termenul minor este nedistribuit atât în premisă, cât și în concluzie.*

4 puncte

D. Fie următoarea definiție:

Chitara este instrumentul muzical fără clape.

- 1. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
- 2. Precizați o altă regulă de corectitudine a definirii, diferită de regula identificată la punctul 1. și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „chitară”. **4 puncte**